

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

ภาวะผู้นำทางวิชาการในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
Academic Leadership in Using Digital Technologies for School Administrators
in the 21st Century

สุกานดา อินทร์แพทย์ และธดา สิทธิธาดา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
E-mail: s655618047@ssru.ac.th, thada.si@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่ต้องการทักษะที่จำเป็นอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้นำจึงเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการบังคับบัญชา มอบหมายในการกำกับดูแลให้เป็นที่ไป ตามเป้าหมายขององค์กร และผู้นำจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนนั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้หากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมสามารถบริหารปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดการศึกษาด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าการบริหารวิชาการนั้นเป็นการสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมี คุณสมบัติตามที่ต้องการมีความสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปสร้างงานแก้ปัญหา และใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเองโดยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทที่แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้แบบเดิม ส่งเสริมให้ผู้เรียนนั้นได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนมาก การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสร้างทักษะใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อก้าวสู่ความสำเร็จของงานทางด้านวิชาการอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา, เทคโนโลยีดิจิทัล, การศึกษาในศตวรรษที่ 21

Abstract

This article is a study of academic leadership in using digital technology of school administrators in the 21st century to develop schools in line with today's social conditions that require other necessary skills that will affect success or corporate failure The leader is an influential person in commanding and supervising according to the organization's goals and

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

leaders need to be in constant contact with others. Teaching and learning requires leaders with academic knowledge. However, if school administrators with academic leadership are able to manage and improve Develop and promote academics for better results. In particular, the management of academic education is a very important task. Because academic management is about creating quality learners, knowledgeable, ethical, and qualified as they want to be related to learners to change their behavior. able to apply knowledge, skills and attitudes to create jobs, solve problems, and use in daily life on their own by skills of school administrators whose roles are different from traditional learning management Encourage students to learn by themselves most of the time. Learning management in the 21st century is a learning management that focuses on building new skills in line with rapidly changing social conditions. This is to truly step into the success of academic work.

Keywords: Leadership, School Administrators, Digital Technologies, 21st Century Education

บทนำ

โลกในปัจจุบันได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้การศึกษามีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ทำทาย และซับซ้อนนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสำคัญที่สุดในเรื่องของการศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาไปอย่างรอบด้านและในการพัฒนาส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาเป็นลำดับแรก เนื่องจากระบบการศึกษานั้นเปรียบเสมือน เครื่องมือในการขัดเกลาความรู้ความสามารถของมนุษย์ เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการสร้างสรรค์อนาคต ของชาติให้เติบโตขึ้นมาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นการขัดเกลาทางสังคม ทั้งทางด้านจิตใจ ความคิด และบุคลิกภาพ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่ว จะเห็นได้ว่าการศึกษา ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการได้นั้นจะต้องอาศัยปัจจัยรอบด้านที่สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ การที่จะทำเช่นนี้ได้เราจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงสภาพทั่วไปในด้านทักษะของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ทราบถึงทักษะด้านต่าง ๆ ว่าผู้สอนและผู้เรียนเองต้องมีทักษะในด้านใดบ้างในศตวรรษที่ 21 และต่อยอดไปสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป เพื่อยกระดับศักยภาพของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้เกิดทักษะที่เป็นประโยชน์และมีความสำคัญต่อโลกในอนาคต

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้อิทธิพลจะโดยอำนาจหน้าที่หรือโดยได้รับความ เชื่อถือศรัทธาที่มีอยู่ กับบุคคลที่เป็นสมาชิกในกลุ่ม กำหนดเป้าหมายในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การปกครองบังคับบัญชา การควบคุมดูแล การตัดสินใจ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยมี พฤติกรรมของการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นให้ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมให้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยใช้กระบวนการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและซึ่งเป็นกระบวนการที่ ผู้นำช่วยสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับรู้ ว่า อะไรคือความสำคัญ ให้ภาพความเป็นจริงขององค์การ แก่ผู้อื่น ช่วยให้มองเห็นทิศทางและ จุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนภายใต้ภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ด้วยวิธีการสร้างสรรค์หรือปลูกฝังศรัทธาความกลมเกลียว ความร่วมมือ ร่วมใจให้เกิดขึ้นในระหว่าง ผู้ร่วมงาน ผู้ตาม ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางที่ผู้นำหรือผู้บริหารต้องการ อันเป็นไปตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2544 น. 15) ได้กำหนด ลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบไว้ประการหนึ่ง ได้แก่ ต้องมีความเป็นผู้นำทาง วิชาการ และใช้คำภาษาอังกฤษว่า Instructional leadership พร้อมกับขยายความ ว่า เป็นผู้ที่ต้องให้ความสำคัญกับ การส่งเสริม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการ วางแผนนโยบายและ ยุทธศาสตร์เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนเป็นผู้สร้างพลังความ ร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของภาวะ ผู้นำทางวิชาการไว้ หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

รุ่งนภา นุตราวศ์ (2552, น. 57) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนที่มี ความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานและหลักสูตร ซึ่งเป็น หัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถ ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการตัดสินใจในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทความต้องการของ โรงเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบ ตรวจสอบและประกันคุณภาพเป็นข้อมูลในการ ตัดสินใจและปรับปรุงการจัด การศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 10) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการ นำบุคลากรของสถานศึกษาให้ร่วมมือปฏิบัติงานจน บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง งานด้านวิชาการเป็นงานหลัก ที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้นำต้องมีความรู้ ความ เข้าใจขอบข่ายเนื้อหา และหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับ ขอบข่ายงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการ สอน ด้านการนิเทศภายในด้านการวัดและ ประเมินผลการศึกษา และด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา

เทคโนโลยีดิจิทัลกับการจัดการสถานศึกษา

กระบวนการจัดการเทคโนโลยีดิจิทัลกับการจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เป็นสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จินฉัตร ปะโคทั้ง (2561 : 37) ได้กล่าวไว้ว่าต้องเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบขั้นตอน สามารถวิเคราะห์ ควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบได้ และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เป็นระบบขั้นตอน สามารถนำผลงานมาเปรียบเทียบได้ในรูปแบบของการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งได้รับประยุกต์มาจากรูปแบบของการบริหารรัฐกิจและภาครัฐหรือส่วนราชการ ซึ่งตัวแบบของกระบวนการดังกล่าว น่าจะนำมาปรับใช้ได้กับการสร้างระบบบริหารโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 9 ประการดังนี้ (สมโภชน์ นพคุณ, 2558)

1. การบริหารผู้นำ เป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นผู้นำองค์การเพื่อสร้างระบบการบริการที่ดีแก่นักเรียน ชุมชน และเพื่อการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ
2. การบริหารคน เป็นระบบการจัดการทรัพยากรบุคคลในโรงเรียน เพื่อส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย
3. นโยบายและกลยุทธ์การบริหาร เป็นการกำหนดและพัฒนาวิสัยทัศน์ จุดประสงค์ของ การดำเนินงานตามพันธกิจองค์การ และนโยบายกลยุทธ์ในการดำเนินการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย
4. การจัดการทรัพยากรในการปฏิบัติงานในโรงเรียน เป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้บังเกิด ประสิทธิภาพและคุ้มค่า ลดการสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์ มีระบบวิธีการจัดการข้อมูลข่าวสารที่มี ประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน
5. กระบวนการปฏิบัติงาน โรงเรียนมีการจัดท าโครงการที่สะท้อนถึงลักษณะงานที่ปฏิบัติ และมี กระบวนการที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นระบบโครงสร้างรูปแบบใหม่ที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงาน จะมุ่งในเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริการแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ซึ่งมีความต้องการหลากหลาย
6. ความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียน เป็นผลจากองค์ประกอบทั้ง 5 ประการข้างต้น ก่อให้เกิดเป็นผลงาน เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย
7. ความพึงพอใจของลูกค้า ประชาชน ซึ่งหมายถึง นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชน เป็น ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติหรือการบริการขององค์การซึ่งหมายถึงโรงเรียน
8. ผลกระทบต่อสังคม ท้องถิ่น ผู้บริหารต้องวิเคราะห์จากท้องถิ่น ได้มององค์การเป็นอย่างไรที่ส่งผล ต่อระบบการบริหารจัดการและผลผลิตที่ส่งผลต่อสังคมนั้น ๆ
9. ผลลัพธ์จากการบริหารจัดการ เป็นผลรวมทั้งหมดขององค์ประกอบทั้ง 9 ประการที่กล่าวมา ทั้งหมด และเป็นไปตามคาดหวัง บรรลุผลสัมฤทธิ์โดยการประเมินและตรวจสอบ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมคนเพื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว ผู้บริหารที่มีแนวความคิดก้าวหน้าจะต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วย และในขณะเดียวกันต้องมีทักษะในการทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะให้คำแนะนำสนับสนุนครูผู้สอนและบุคลากรให้ฝึกอบรม เพิ่มทักษะความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเตรียมพร้อมทันต่อความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2556)

ในยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยี เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำรงชีพของสังคม อย่างทั่วถึง ผู้บริหารจึงต้องมีความตื่นตัวและมีการเตรียมความพร้อมในการนำเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้พัฒนาแก่ครูผู้สอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการ ปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตลอดจน การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูงในปัจจุบัน ส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททาง สังคมในทุกมิติรอบด้าน ดังนั้นการเสริมสร้างองค์ความรู้(Content knowledge) ทักษะเฉพาะทาง (Specific Skills) ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expertise) และสมรรถนะของการรู้เท่าทัน (Literacy) จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในการ เรียนรู้ยุคสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ กระแสการปรับเปลี่ยน ทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (The Globalization) ที่ได้เกิดวิวัฒนาการความก้าวหน้าใน ทุกๆ มิติเป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ดังนั้นการ กำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ ทำทนายศกยภาพและความสามารถของมนุษย์ที่จะสร้างนวัตกรรม ทางการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการ กำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้

ในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบและในศตวรรษที่ 21 มีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน มีทักษะในการทำงานและการดำรงชีวิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักวิชาการได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

วราจคณา ทองนพคุณ (2556: 8-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญโดยสรุปไว้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบ และแนวปฏิบัติ ในการ

เสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนา มาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์ (2556: 40-43) ได้กล่าวถึงความสำคัญโดยสรุปไว้ว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสารและ ร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต มีเหตุผลอยู่สามประการด้วยกัน คือ ประการแรก ทักษะ เหล่านี้ไม่ได้ถูกบรรจุในหลักสูตร หรือถูกประเมินเลย บางคนอาจจะเกิดทักษะนี้โดยบังเอิญ จากชีวิตประจำวันหรือประสบการณ์ในการทำงาน ประการที่สอง ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญต่อนักเรียนทุกคน องค์กรมีการปรับโครงสร้างการบริหารให้เป็นแนวราบ เพิ่มการใช้เทคโนโลยี สร้างระบบงานที่ยืดหยุ่นและ กระจายความรับผิดชอบให้พนักงานระดับปฏิบัติการมากขึ้น ประการที่สาม สำหรับผู้ที่เริ่มทำงานใหม่ ๆ ก็ถูก คาดหวังว่าจะสามารถใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อธิบายทักษะหลายอย่างที่เป็นของใหม่ ได้แก่ ความคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความเป็นผู้นำและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์และคณะ (2556: 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญโดยสรุปไว้ว่า วรรณกรรม ด้านการศึกษาร่วมสมัยชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า ทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองและการทำงาน ในศตวรรษที่ 21 นั้นค่อนข้างแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 บางทักษะแม้จะมีลักษณะถาวร กล่าวคือ มีความสำคัญมาในทุกยุคทุกสมัย ไม่ใช่เฉพาะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะ 4C คือ ความคิดสร้างสรรค์การคิด อย่างมีวิจรรย์ญาณ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม แต่ทักษะเหล่านี้มีลักษณะเปลี่ยนไปในโลกยุคดิจิทัล รวมถึงทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็นสิ่งที่ “ต้อง” มีมากกว่า “น่าจะ” มีขณะที่บางทักษะถือเป็นทักษะ ชุดใหม่ที่จำเป็นในบริบทของศตวรรษใหม่ เช่น ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies-ICTs) ได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน สามารถสรุปเหตุผล 3 ประการ ว่าเหตุใดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษใหม่ คือ รูปแบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป การพึ่งพาอาศัยในระดับ โลกที่เพิ่มมากขึ้นและภูมิทัศน์ในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ไพรัช ธีชัยพงษ์(2540) ประเทศไทยกำลังพยายามมุ่งพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจ สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในการพัฒนาประเทศ โดยนำเทคโนโลยี เหล่านี้มาใช้ในการยกระดับความรู้ของคนในประเทศ ส่งเสริมการแพร่กระจายความรู้และนา ความรู้ นั้นไปประยุกต์ใช้

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาคเศรษฐกิจ อีกทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถ ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการ จัดบริการสังคมพื้นฐาน ในขบวนการพัฒนาสังคม เช่น ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการศึกษาการบริหารรัฐกิจ

จิวรรณ ประภานาวิน (2558, หน้า 15) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาความรู้ที่ได้มา ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์โดยนำเทคโนโลยีที่มาจัดเก็บข้อมูล อย่างเป็นระบบและมีการใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง กับระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะประกอบด้วย การจัดเก็บข้อมูลประมวลผลและเผยแพร่ในรูปแบบของภาพ เสียง ตัวเลขและตัวอักษร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ ทันสมัย โดยสามารถส่งได้สะดวกและรวดเร็ว

Bellentin (2004, p. บทคัดย่อ) ศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศที่สามารถที่จะปรับปรุง การศึกษาได้จริงหรือไม่ซึ่งพบว่าการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการเรียนรู้สามารถทำให้ ผู้เรียนเกิดความรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพแต่ผู้บริหารต้องมีการจัดอุปสรรคในเรื่องความกลัวของผู้เรียนที่จะใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ การต่อต้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ สนับสนุนการ เรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอนรวมไปถึงการทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการใช้ ทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้สามารถถ่ายทอด ความคิดความรู้สู่ความต้องการผ่านเครื่องมือเทคโนโลยี สารสนเทศทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ร่วมมี ปฏิสัมพันธ์ในระหว่างบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Jo Tondeur (2006 p. บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน ชั้นเรียนเกี่ยวกับความทำ ทายศักยภาพนโยบายการบริหารของโรงเรียนพบว่านโยบาย ของโรงเรียนมีส่วนสำคัญต่อการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน การวางแผนการให้การสนับสนุนและการฝึกอบรมมีความสำคัญต่อการ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในห้องเรียนข้อเสนอแนะในการวิจัยพบว่าพัฒนาด้าน เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนควรมีการพัฒนาหรือปรับแผนนโยบาย อย่างต่อเนื่องจะทำให้การนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

บทสรุป

ภาวะผู้นำทางวิชาการในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี ความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสถานศึกษา เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สามารถสร้างวิสัยทัศน์ และขับเคลื่อนสถานศึกษา จนนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ของสถานศึกษาได้ โดย กระบวนการโน้มน้าวของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างเป้าหมายความสำเร็จที่จุดเดียวกันขององค์กรเป็น สิ่งที่ผู้บริหารในยุคดิจิทัลต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นหนึ่งในงานสำคัญของสถานศึกษาที่ไม่ควรมองข้ามเป็นอย่างยิ่ง การนำเทคโนโลยีมาใช้ใน กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สรุปหลักการได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ ขับเคลื่อนงานวิชาการในสถานศึกษา ควรอัปเดตความรู้ด้านเทคโนโลยีอยู่เสมอ 2) ปรับตัวให้พร้อมสำหรับโลก

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

แหล่งข้อมูลโดยที่ผู้เรียนและผู้สอนนั้น ต่างต้องพัฒนาทักษะและกระบวนการของตนเองที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบใหม่ ๆ 3) การเป็นที่ปรึกษาที่ดีจะทำให้ช่วยเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้นำที่ดีขึ้นได้ 4) ผู้นำยุคใหม่ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสแสดงศักยภาพของตน 5) การบริหารงานวิชาการแต่เดิมอาจมีการทำงานในรูปแบบเดิมมาตลอดในยุคนี้การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อผู้ใช้งาน สถานศึกษาก็จึงถูกมองว่าเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สสสค. ลาดพร้าว.
- จิณฉัตร ปะโคทั้ง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรม ออฟเซ็ท, 2561. 306 หน้า
- จิรวรรณ ประภาณาวิน. (2558). สภาพและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพรัช รัชพงษ์ และพิเชษฐ์ คุรงค์เวโรจน์.(2541). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.
- รุ่งนภา นุตราวาศ์. (2552). หลักสูตรอิงมาตรฐาน การพัฒนาสู่คุณภาพ. วารสารวิชาการ, 4, 52.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่21 แปลจาก 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn. ค้นเมื่อมีนาคม 10, 2564, จาก <http://openworlds.in.th/books/21st-century-skills/>.
- วรางคณา ทองนพคุณ. (2556). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความท้าทายในอนาคต = 21st Century Skills: The Challenges Ahead. ค้นเมื่อ ตุลาคม 28, 2558, จาก <http://www.education.pkur.ac.th>
- วิจารณ์ พานิช. (2556). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์. พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพมหานคร. ฝ่ายโรงพิมพ์บริษัทสถาปนา พับลิเคชั่น.
- สมโภชน์ นพคุณ. การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ.ข้าวนักบริหาร, 2558.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี.2544. ครูภูมิปัญญา ไทยรุ่นที่1 ภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- Bellentin. (2004). Knowledge Management : A State of the Art Guide. London : Kogan Page.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

Jo Tondeur. (2006). ICT integration in the classroom. Challenging the potential of a school policy. Ghent University Belgium.